



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobce: **V. Z.**, zastoupeného Vladimírem Lacinou, advokátem, se sídlem Wilsonova 622, Slaný, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 12. 2003, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 6. 9. 2006, č. j. 42 Cad 82/2006 - 36,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci, advokátu Vladimíru Lacinovi, **se přiznává** odměna ve výši 952 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá včas podanou kasační stížností rozsudek Krajského soudu v Praze blíže označený v záhlaví tohoto rozsudku, kterým byla dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 12. 2003, č. X. Tímto rozhodnutím žalované byl stěžovateli přiznán od 26. 6. 1997 vdovecký důchod podle § 69 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, přičemž nárok na doplatek důchodu za dobu před 10. 9. 2000 podle § 55 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění zanikl.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke krajskému soudu, jelikož se domnívá, že byl rozhodnutím žalované zkrácen na svých zákonem přiznaných právech. Předně namítl, že nebyl o možnosti požádat o vdovecký důchod ze strany žalované vůbec informován, a proto nesouhlasí s výrokem, že jeho nárok na doplatek k důchodu za dobu před 10. 9. 2000 dle § 55 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění zanikl. Byl proto na jednu stranu mile překvapen, že obdržel vdovecký důchod, na druhé straně však nevidí důvod, proč by mu neměl být důchod přiznán za celé období. Stěžovatel se tedy domnívá, že měl být po smrti manželky ze strany státu upozorněn na možnost požádat o vdovecký důchod. Cítí se být okradený, je poživitelem plného invalidního důchodu a je zcela odkázán na cizí pomoc.

Krajský soud v Praze žalobu zamítl rozsudkem ze dne 6. 9. 2006 jako nedůvodnou. Soud v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že zákonem č. 134/1997 Sb. byl s účinností od 26. 6. 1997 změněn zákon o důchodovém pojištění tak, že dne 26. 6. 1997 vzniká nárok na vdovecký důchod též vdovci, jehož manželka zemřela před 1. 1. 1991 a jemuž nevznikl nárok na tento důchod před uvedeným datem. Krajský soud po zhodnocení skutečností obsažených v dávkovém spisu stěžovatele dospěl k závěru, že žalovaná při rozhodování o jeho žádosti o vdovecký důchod ze dne 10. 9. 2003, vzhledem k datu úmrtí manželky stěžovatele dne XY, postupovala zcela správně a podle platných předpisů o důchodovém pojištění. Nárok na výplatu důchodu stěžovateli náleží dle § 55 odst. 2 citovaného zákona pouze tři roky zpětně od uplatnění nároku.

Stěžovatel podal proti tomuto rozsudku kasační stížnost, jelikož se domnívá, že při rozhodování o jeho nároku na důchod došlo k nesprávnému posouzení právní otázky nároku na výplatu dávky, jakož i k nedostatkům v práci žalované, a namítá stížní důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. O změně zákona a o možnosti přihlásit se o vdovecký důchod ze strany žalované nebyl informován, a až po návštěvě příbuzného se stěžovatel dozvěděl, že mu tento nárok údajně svědčí. O vdovecký důchod požádal dne 10. 9. 2003 a byl mile překvapen, že jej obdržel, ovšem na druhou stranu nevidí důvod, proč by mu neměl být vdovecký důchod přiznán za celé vyměřené období. Stěžovatel veškeré závazky vůči státu splnil a postupem žalované se cítí být okraden. Domnívá se, že bylo povinností žalované vyjít ze zákona, který možnost získání vdoveckého důchodu přiznává, o této skutečnosti stěžovatele informovat, případně důchod vyměřit bez nutnosti podání žádosti. Závěrem poukazuje na nesprávnost v rodném čísle, jež žalovaná uvedla ve svém rozhodnutí a navrhuje kasační stížností napadený rozsudek zrušit a věc vrátit soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti pouze uvedla, že plně souhlasí s rozsudkem Krajského soudu v Praze, a proto se dále k projednávané věci nebude vyjadřovat.

Kasační stížnost byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku a je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), byla podána osobou oprávněnou, stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 102 s. ř. s.), stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je přípustná, neboť je z jejího obsahu zřejmé, že stěžovatel uplatňuje kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že tato kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu soudního a správního spisu byly pro posouzení věci zjištěny následující podstatné skutečnosti:

Stěžovatelova manželka, paní J. Z., roz. V., zemřela dne XY. Stěžovatel uplatnil nárok na přiznání vdoveckého důchodu dne 10. 9. 2003 v pobočce Okresní správy sociálního zabezpečení Kladno. Žádost o důchod byla téhož dne řádně sepsána a doručena žalované dne 16. 9. 2003. Ze správního spisu rovněž Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel je poživitelem plného invalidního důchodu.

Žalovaná rozhodnutím ze dne 5. 12. 2003, č. X, přiznala stěžovateli od 26. 6. 1997 vdovecký důchod podle § 69 zákona o důchodovém pojištění v tehdy platném znění. V odůvodnění uvedla, že vzhledem k souběhu nároků na výplatu invalidního a vdoveckého důchodu stěžovateli náleží podle § 59 zákona o důchodovém pojištění invalidní důchod v plné výši (základní i procentní výměra) a důchod vdovecký ve výši poloviny procentní výměry. Nárok na doplatek důchodu za dobu přede dnem podáním žádosti dne 10. 9. 2000 podle § 55 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění zanikl. V rozhodnutí žalovaná uvedla oznámení o výplatě důchodu, přičemž pošta bude stěžovateli vyplácet od ledna 2004 vždy šestý den v měsíci částku 8481 Kč. Doplatek důchodu za dobu od 10. 9. 2000 do 5. 12. 2003 v celkové výši 36 380 Kč žalovaná stěžovateli poukázala a doplatek za období od 6. 12. 2003 do 5. 1. 2004 ve výši 8481 Kč bude dle rozhodnutí žalované stěžovateli poukázán.

Zákonem č. 134/1997 Sb. (čl. IV), s účinností od 26. 6. 1997, byl změněn zákon o důchodovém pojištění tak, že nárok na vdovecký důchod vzniká dnem účinnosti citovaného zákona vdovci, jehož manželka zemřela před 1. 1. 1991, měla trvalý pobyt na území České republiky, a jemuž nevznikl nárok na tento důchod podle předpisů platných před 1. 1. 1996, pokud dále splnil podmínky podle zákona č. 134/1997 Sb.

Podle § 59 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu plného invalidního a vdoveckého důchodu, vyplácí se nejvyšší důchod v plné výši a z ostatních důchodů se vyplácí polovina procentní výměry.

Podle § 55 odst. 2 citovaného zákona nárok na výplatu důchodu nebo její části zaniká, není-li dále uvedeno jinak, uplynutím tří let ode dne, za který důchod nebo jeho část náleží.

Na základě výše uvedených skutečností, Nejvyšší správní soud ke stěžovatelovým námitkám konstatuje, že nárok na výplatu jednotlivých důchodových splátek, na rozdíl od nároku na důchod, uplynutím času podle zákona o důchodovém pojištění zaniká. Žalovaná není povinna vyzývat a informovat pojištěnce o možnosti podat žádost o přiznání pozůstalostního důchodu, jelikož jí taková povinnost z žádného zákonného ustanovení neplyne. Naopak nárok na výplatu důchodu je podmíněn splněním podmínek stanovených zákonem o důchodovém pojištění pro vznik nároku na důchod a jeho výplatu, jakož i

podáním žádosti o přiznání nebo vyplacení důchodu. Vzhledem k tomu, že stěžovatel podal žádost o přiznání vdoveckého důchodu dne 10. 9. 2003, náleží mu dle § 55 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nárok na výplatu důchodových dávek zpětně pouze od 10. 9. 2000. Jde o důsledek uplatnění obecné právní zásady „vigilantibus iura scripta sunt“ (bdělým náleží práva), která vytváří rámec pro chování subjektů práva směřující k realizaci svých zájmů právně relevantním chováním (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2007, č. j. 6 Ads 52/2005 - 37, dostupný na www.nssoud.cz). Žalovaná proto při posuzování stěžovatelova nároku na výplatu vdoveckého důchodu postupovala zcela v souladu s tehdy platnými právními předpisy.

Nejvyšší správní soud tedy na základě posouzení stěžovatelových námitek uplatněných v kasační stížnosti konstatuje, že v závěrech vyslovených v napadeném rozsudku Krajského soudu v Praze neshledal nesprávnost, jež by mohla přivodit nezákonnost jeho rozhodnutí. Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaná nemá na základě § 60 odst. 2 s. ř. s. právo na náhradu nákladů, přestože byla procesně úspěšná.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti usnesením Krajského soudu v Praze č. j. 42 Cad 82/2006 - 52 ze dne 25. 10. 2006 ustanoven zástupce, advokát Vladimír Lacina, se sídlem ve Slaném, Wilsonova 622. Nejvyšší správní soud zástupci přiznal podle § 35 odst. 8 s. ř. s. odměnu ve výši 1x 500 Kč, za úkon právní služby spočívající v doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a dále náhradu hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč za jeden úkon podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky, celkem 800 Kč. Nejvyšší správní soud neuznal úkon právní služby spočívající v převzetí a přípravě právního zastoupení, jelikož právní zástupce neprokázal uskutečnění první porady klientem dle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb. Jelikož je ustanovený advokát plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tato částka o částku odpovídající dani, kterou je zástupce povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, tj. o 152 Kč. Ustanovenému zástupci se přiznávají náhrady nákladů v celkové výši 952 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. dubna 2008

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně

senátu